Euroopa Parlament
2024-2029

Eelarvekontrollikomisjon

2025/2237(INI)

6.2.2026

RAPORTI PROJEKT

Euroopa Investeerimispanga Grupi finantstegevuse kontrolli käsitleva 2024. aasta aruande kohta
(2025/2237(INI))

Eelarvekontrollikomisjon

Raportöör: Dick Erixon

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....3

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa Investeerimispanga Grupi finantstegevuse kontrolli käsitleva 2024. aasta aruande kohta

(2025/2237(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse EIP 5. märtsil 2025 avaldatud investeerimisaruannet 2024/2025 „Innovation, integration and simplification in Europe“ (Innovatsioon, integratsioon ja lihtsustamine Euroopas),

– võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 19. märtsi 2025. aasta eriaruannet 07/2025 Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi kohta,

– võttes arvesse Euroopa Liidu kõrgeimate kontrolliasutuste kontaktkomitee 30. septembri 2025. aasta avaldust CC 1/2025 Euroopa Investeerimispanga avaliku välisauditi kohta,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0000/2026),

A. arvestades, et Euroopa Investeerimispanga (EIP) Grupi peamine ülesanne on hoogustada ELi majanduskasvu; arvestades, et EIP investeeringud peaksid olema suunatud tõeliste turutõrgete kõrvaldamisele;

B. arvestades, et sotsiaalpoliitika valdkonnad kuuluvad peamiselt liikmesriikide pädevusse; arvestades, et EIP rahastamist ei või kasutada liikmesriigi eelarve asendamiseks ja see peab olema tõeliselt täiendav;

C. arvestades, et EIP finantstegevuse üle tehtava Euroopa Parlamendi kontrolli põhjalikkus ja kvaliteet peaksid olema vastavuses EIP ja komisjoni vahelise koostöö intensiivsusega, mis on muutunud märkimisväärseks;

D. arvestades, et EIP kuulub liikmesriikidele ja selle 248,8 miljardit euro suurune märgitud kapital kujutab endast maksumaksja kohustust; arvestades, et EIP laenud ei kajastu riikide võlastatistikas; arvestades, et sellise bilansivälise laadi tõttu on ranged tõhususstandardid ja välisaudit väga olulised; arvestades, et EIP volituste laiendamisega peab kaasnema välisauditi korra tugevdamine;

Finantstehingud ja tulemused

1. võtab teadmiseks EIP Grupi stabiilsed finantstulemused 2024. aastal; rõhutab, et edu tuleb mõõta tõendatavate majandustulemustega, mitte ainult allkirjastatud mahtudega;

2. märgib murega, et üle 90 päeva hilinenud maksete osakaal kolmekordistus, ulatudes 2024. aasta lõpus 281,3 miljoni euroni ja moodustades 0,06 % kogu laenuportfellist (võrreldes 82,4 miljoni euroga ehk 0,02 %ga 2023. aasta lõpus); rõhutab, et viivisnõuete

ja tähtajaks tasumata maksete suurenemine ületab märkimisväärselt kogu laenuportfelli 2 %-list kasvu;

Programm „InvestEU“, mitmeaastase finantsraamistiku lihtsustamine ning taaste- ja vastupidavusrahastu

3. märgib, et 2024. aastal kiitis EIP programmi „InvestEU“ raames heaks 38 tehingut, kasutades 1,7 miljardi euro suurust ELi tagatist; rõhutab, et programmi „InvestEU“ tuleks hinnata selle sekkumiste kvaliteedi ja mõõdetava mõju, mitte ainult kasutatud rahaliste vahendite mahu alusel; rõhutab, et aruandluses tuleb keskenduda sisendipõhiste näitajate asemel mõjupõhistele näitajatele, mis näitavad tegelikke majandustulemusi;

4. märgib, et ELi killustatud rahastamismaastik põhjustab ebatõhusust; rõhutab, et konkurentsivõime taastamiseks on oluline vähendada bürokraatiat;

Energiajulgeolek

5. kutsub EIPd üles laiendama tuumaenergia rahastamist ja hindama kõiki vähese süsinikuheitega projekte objektiivsete kriteeriumide alusel, nagu olelusringi CO_2-mahukus ja võrgu stabiilsus, ühtegi tehnoloogiat diskrimineerimata; rõhutab, et liikmesriikidele jääb suveräänne õigus määrata kindlaks oma energiaallikate jaotus;

Kaitse- ja julgeolekupoliitika

6. rõhutab, kui oluline on EIP Grupi panus Euroopa rahusse ja julgeolekusse, nagu on sätestatud valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“, toetades algatusi, mille eesmärk on tugevdada ELi kaitsetööstust, parandada küberturvalisuse taristut ja edendada innovatsiooni elutähtsa kaitsetehnoloogia valdkonnas, pakkudes rahastamist ja võimendades erainvesteeringuid;

7. rõhutab, et EIP-l peaks olema võimalik rahastada igat liiki kaitseprojekte;

8. kutsub EIPd üles tegema kindlaks kaitse- ja piirikaitseinvesteeringuid takistavad tõkked; rõhutab, et takistuste kõrvaldamine on oluline käegakatsutavate julgeolekualaste tulemuste saavutamiseks;

9. rõhutab, kui oluline on luua struktureeritud koostöö NATO innovatsioonifondiga, et tagada koostoime ja vältida pingutuste dubleerimist, eelkõige tehnoloogia laiendamisel, kui erakapital ei ole piisav;

Investeeringud liikmesriikide pädevusse kuuluvates valdkondades

10. tuletab meelde, et eluasemeprobleemidega tuleks tegeleda peamiselt kohalikul või riiklikul tasandil; peab küsitavaks, kas EIP-poolne puhtalt kohalike, ilma piiriülese mõõtmeta eluasemeprojektide rahastamine on tõeliselt tasuv;

VKEde, keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate, idu- ja kasvufirmade ning muude ettevõtjate toetamine

11. rõhutab, et EIP peab tegelema tõeliste turutõrgetega ning tema investeeringud ei tohi asendada erakapitali ega riikide eelarveid; rõhutab, et konkurentsivõimelise turukeskkonna kaitsmine on väga oluline;

12. võtab teadmiseks Euroopa Kontrollikoja eriaruande 07/2025 järeldused ebapiisava täiendavuse kohta; hoiatab erainvesteeringute väljatõrjumise ohu eest; nõuab kvantitatiivseid riskikünniseid ja väljatõrjumise järelhinnanguid;

13. märgib, et EIP laenudega kaasneb suurem halduskoormus kui kommertslaenudega; palub EIP-l avaldada kavad piirangute vähendamiseks;

Sidususe, kliima, digiülemineku ja keskkonnasäästlikkuse poliitikavaldkonnad

14. rõhutab, et mahupõhine aruandlus mõõdab väljundeid ja mitte tulemusi; nõuab tulemustele suunatud näitajaid, nagu ära hoitud süsinikuheide investeeritud euro kohta; pooldab võrdlusanalüüsi võrreldavate sekkumistega;

15. hoiatab, et kattuvate süvalaiendamise sihtmärkide pidev kuhjumine võib tekitada matemaatiliselt võimatu portfelli koosseisu;

EIP tegevus väljaspool ELi

16. nõuab kindlalt, et ELi mittekuuluvatele riikidele laenude andmine seataks sõltuvusse rände haldamise, sealhulgas tagasivõtmise valdkonnas ELiga tehtavast koostööst;

17. rõhutab, et tugevad pettusevastased meetmed on olulised, et tagada maksumaksjate usaldus EIP investeeringute vastu ja jätkuv toetus Ukrainale; nõuab rangeid auditistandardeid; on seisukohal, et EIP-l peaks olema piiramatu järelevalve kõigi väljaspool ELi tehtavate investeeringute üle;

EIP aruandekohustuse struktuur

18. kiidab heaks kontaktkomitee avalduse CC 1/2025, milles tuuakse välja kriitilised auditilüngad; märgib, et EIP laiendatud volitused ja piiratud auditeerimisvolitused on paradoksaalsed; nõuab riiklike kõrgeimate kontrolliasutuste kaasamist; kordab, et aluslepingu muutmine on vajalik, et anda Euroopa Kontrollikojale täielik juurdepääs EIP-le;

19. väljendab muret Northvolti pankroti pärast, kuigi EIP andis talle 942,6 miljonit eurot laenu; märgib, et sarnased riskid näivad esinevat ka Stegra puhul; nõuab EIP riskihindamiste avalikustamist; nõuab Northvolti juhtumist saadud õppetundide läbivaatamist; kutsub EIPd üles avalikustama nende ja muude sarnaste kohustuste riskihindamisprofiilid; kordab üleskutset EIP-le esitada üksikasjad hindamis- ja otsustusprotsessi kohta, mis toimus enne Northvolt ABsse investeerimist, ning selgitada, kuidas selline oluline projekt ebaõnnestus, hoolimata EIP väidetest, et ta teeb piisavat ja pidevat järelevalvet oma rahalise toetuse saajate üle; võtab murega teadmiseks parteipoliitilised sidemed EIP juhtkonna ning varase Northvolti investori ja nõustaja vahel;

20. nõuab tungivalt huvide konfliktide ennetamise tugevdamist; nõuab EIP asepresidentidele rangemaid ooteaegu ja selgemaid eeskirju nende osalemiseks päritoluriike puudutavates otsustes;

Läbipaistvus, kontroll ja järelevalve

21. peab kahetsusväärseks, et EIP ei võtnud järelmeetmeid seoses parlamendi aastaaruandega EIP finantstegevuse kohta 2023. aastal[1]; rõhutab, et institutsioonidevaheline kokkulepe on prognoositava koostöö jaoks hädavajalik;

Euroopa Parlamendi soovituste põhjal võetud järelmeetmed

22. nõuab õigeaegseid järelmeetmeid seoses järgmisega: a) investeeringute mõju; b) huvide konfliktide ennetamine; c) läbipaistvus; d) käesolev resolutsioon;

°

° °

23. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning palub nõukogul ja EIP direktorite nõukogul korraldada resolutsioonis esitatud Euroopa Parlamendi seisukohtade üle arutelu.

[1] Euroopa Parlamendi 28. veebruari 2024. aasta resolutsioon Euroopa Investeerimispanga finantstegevuse 2023. aasta aruande kohta (ELT C, C/2024/6742, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6742/oj).